

Пам'ятайте
про
Україну!

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

Редакция і адміністрація:
"Svoboda"
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
(201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК ХСІІ. Ч. 176. ДЖЕРСІ СІТІ І НЬО ЙОРК. СУБОТА, 14-ГО ВЕРЕСНЯ 1985 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. SATURDAY, SEPTEMBER 14, 1985 No. 176. VOL. XCII.

Концерт-бенефіс закінчився сезон в Гантері

Гантер, Н. Й. — Вчорашній, 2-го вересня н.р., закінчив третій сезон серії літніх концертів класичної музики Центру Української Культури під мистецьким керівництвом проф. д-ра Ігоря Соневицького. Концертна зала „Граждани“ ледве помістила чисельну публіку, яка прийшла послухати світової слави українського співака-баса Метрполітальної опери в Нью Йорку Павла Плішку і відомого піаніста Тому

Гринькова. Кульмінацією концерту, за словами місцевої преси, були твори визначного сучасного українського композитора І. Соневицького, а саме сольоспів „Україні“ до слів В. Симоненка і „Над Атлантикою“, слова Є. Маланюка, що у виконанні П. Плішки піднесли ентузіастичну публіку на ноги, яка з вигукми „Слава“ прославляла композитора, виконавця й аккомпаньйора довго-тривалими оплесками.

Відкрили скульптуру О. Архипенка

Філадельфія (М. Паламар). Газета „Мистецтво і наука“ Пенсильванського університету в Філадельфії поділила до відома, що абстрактна статуя з бронзи короля Содомона вже відкрита на площі згаданого університету, яка була докинана після смерті скульптора Олександра Архипенка під наглядом його дружини. Содоном є відомим ілюстратором, що був величавий свяятий і палати, а його батько Давид і дід Саул, були величавими жидівськими царями в Хесто-

літті до народження Христа, були королями пастушого походження. У згаданій газеті „Мистецтво і наука“ більшу частину короткої статті присвячено скульптурі Архипенка — американському горожанщину українського походження. Ця статуя Содомона зарахована до найбільш значущих Олександра Архипенка, який мав мистецькі школи в Парижі, Нью Йорку, Лос-Анджелесі і Чикаго та якого зараховують до найбільш значущих мистців модерної скульптури.

Танцювальний ансамбль „Русалка“ вибирається в нове турне

Вінніпег, Ман. Український танцювальний ансамбль „Русалка“ з Вінніпега вибирається в нове турне. Цей „наслужений“ ансамбль, який вже існує 23 роки, зібрав для себе та української спільноти велику славу. Не сирини світової класи ансамбль, який постійно репрезентує українців по всіх країнах світу. Він виступав в Мехіко, Італії, Америці, Канаді, Англії та престижному Едмонтонському фестивалі в Шотландії, на світовій виставі в Нью Орлеані, ЗСА над час Олімпійських ігор в Монреалі, в „Дітчині“ на Флориді та на багатьох інших престижних сценах. „Русалка“ також виступила перед членами англійської королівської родини, а саме принца Чарльза і принцес Анни та пера і Наполео Памлоу Іваном ІІ. Як перетворили український танцювальний ансамбль в Канаді, „Русалка“ виступає на телебаченні. В Америці ансамбль виступав на мережі Ен-Бі-Сі, а в Канаді на мережі Сі-Бі-Сі. Невдовзі „Русалка“ виступила зі своєю власною однолюдською програмою на Сі-Бі-Сі під назвою „Многа літа, Русалко!“

Тепер ансамбль, в складі 55 осіб, виступить з концертом в Дітроїті в п'ятницю, 11-го жовтня о год. 8-й вечора, у Воррен Вудс Мидл Гайскелл Аудіторії, при 13400 Схід 12 Мидл, а в наступні дні в суботу, 12-го жовтня, о год. 8-й вечора, в Гемілтоні у Гемілтон Плейс в Торонто в неділю, 13-го жовтня, о год. 3:30 по полудні в Рассон театрі. Квитки можна вже набувати по всіх українських кредитних і крамничих, де переважно продаються квитки на українські імпреси.

Москва тепло приймала західно-німецьких соціалістів

Москва. — Советський лідер Михайл Горбачов й інші речники Політбюро, Центрального Комітету Раді Міністрів тепло вітали в Москві західно-німецьких соціал-демократів на чолі з молодим, енергійним і багатонадійним активістом німецьких соціалістів Йоганнесом Равом, що його європейська преса називає „зіркою“ тієї партії та свен-туальним канцлером в майбутньому, якщо соціал-демократи виграють вибори, чого не можна виключити з огляду на шпигунські скандали та інші труднощі. У парадній вечір в Кремлі, яка, як каже советське пресове агентство ТАСС, „відбувалася в дуже теплій і дружній атмосфері і взаємному порозумінні“. М. Горбачов висунув навіть ідею, щоб західно-німецькі соціалісти працювали спільно із східними німцями для створення вільної від нуклеарної зброї зони, яка включала б також обидві Німеччини. Він, Горбачов, забув тільки, кажуть політичні спостерігачі, що Советський Союз перший мусів би забрати із Східної Німеччини свою нуклеарну зброю, головну ракету середнього засягу СС-201 СС-25 з атомовими головками, та іншу хемічну зброю, яка вважається найбільш небезпечною після нуклеарної. В делегації німецьких соціалістів був також колишній канцлер Вільгелм Брандт, який у 1970 роках був найшпигуншим прихильником політичних детанту, що з неї, як відомо, найбільш скористалася комуністсько-московська імперія, вирішивши тоді на могутню мілітарну силу. Теперішній канцлер західно-німецького уряду християнський демократ Гельмут Кольт зустрічався з М. Горбачовим тільки на похороні Константина Черненка, а поза тим Москва легко ігнорує його і його уряд, який тісно співпрацює з Аміністрацією Президента ЗСА Рональда Регена.

На Універсіаді не було краших українських спортсменів

Кобе, Японія (УІС „Смолоскип“). — Від 24-го серпня до 4-го вересня 1985 року тут відбулася чергова Універсіада '85. Відкриття Універсіади довершили японський престолонаслідник принц Акігіто і під час цієї церемонії промовляли президент Міжнародної федерації університетського спорту Прімо Пєбіольо, мейор Кобе та представники університетського спорту. Мистецьку частину величюного відкриття Універсіади '85 можна вважати за одну з найкращих в історії. Японці зуміли внести атмосферу дружби між молоддю, показати велич людського духа своїми мелодіями, модерними і кольоритними традиційно — екзотичними танцями, перетворюючи їх з сучасними, найбільш модерними. В Універсіаді '85 брало участь 3,700 спортсменів з 97 країн світу. Найчисленнішу дружину вислала до Кобе Канада — 333 особи, ЗСА — 332 і СССР — 253. Деякі країни вислали всього по одному-двох спортсменів. З невідомих причин Східна Німеччина, найбільш спортивний конкурент СССР і ЗСА, в Універсіаді взагалі не взяла участі. Деякий дисонанс в гармонійну процедуру відкриття внесла кількочленна делегація Лівії, коли її представники вмаршували на стадіон з великим портретом Каддафі. Деякі відмінності можна було спостерігати у вигляді американської і советської груп. Американці увійшли на стадіон у темних одягах, з великими написами „ЮСА“. Советська делегація, мабуть вперше в історії, вмаршувала на стадіон не в червоних уніформах з великими написами „СССР“, а в сірих. Ніхто зі спортсменів не тримав в руках червоного прапорчика, як це було перед тим. Олин советський представник сказав, що влада СССР хотіла цим показати „розкутість“ своїх спортсменів, хоч якусь дивну пригніченість серед них можна легко спостерігати на кожному кроці. З невідомих причин до Кобе не прибули найкращі українські спортсмени. В офіційних списках не було імен ані світових чемпіонів Сергія Бубки і Геннадія Авдиченка, ані олімпійського і чемпіона попередньої Універсіади Сергія Фесенка, ані найкращого сучасного українського гімнаста Богдана Макуша з Львова. Не було рівнож відомого російського світового чемпіона в плаванні Сальнікова, який, як тут стало відомо, дуже важко хворів.

РЕЗИДЕНТ КГБ В ЛОНДОНІ ПОПРОСИВ ПОЛІТИЧНОГО ПРИТУЛКУ В АНГЛІЇ

Лондон. — Англійський уряд повідомив, що резидент КГБ в Лондоні 46-річний Олег Гордієвський залишився в Англії і перебуває під захистом властей. О. Гордієвський, який прибув до Англії в червні 1982 року, офіційно вважався радником амбасад СС-СР, а насправді очолював з недовгого часу резидентуру КГБ в Лондоні. Отримавши від нього дані змусили англійський уряд вислати з країни 25 громадян СССР, в тому числі шістьох дипломатів. Трос з них є першими секретарями советської амбасад. Серед решти 19 є співробітниками торговельного представництва, народного банку, п'ять журналістів, два перекладачі при міжнародних торговельних організаціях, охоронник, шофер і робітник амбасад. В англійських міністерств закордонних справ Англії висловлено надію, що виселення 25 громадян СССР не відістане негативно на англійсько-советських відносинах. „Наші дії були необхідні з міркувань країнової безпеки“, сказано в заяві, — але ми далі проводимо курс на поліпшення відносин з Советським Союзом“. Амбасада СССР, зі своєї сторони, заявила, що вважає виселення „недружнім актом“, який не має „ніяких підстав“, висловила „рішучий протест проти цього провокаційного заходу“ і заявила, що „відповідальність за наслідки цих провокаційних дій цілком і повністю лежить на англійській стороні“. Агентство ЮПІ цитує співробітників американської розвідки, зі слів яких представлений Гордієвським дані є „золотою жилкою“ для західних спецслужб і підтвердять зв'язу таємничості над советською підготовкою до листопадової зустрічі між президентом Роналдом Регеном і Михайлом Горбачовим.

Сен. Р. Бирд говорить про зустріч на вершинах

Вашінгтон. — Лідер демократичної меншости в Сенаті Роберт Бирд, який очолював недовго двопартійну делегацію Конгресу на неофіційних відвідинах в Москві, зустрівся з президентом Роналдом Регеном і виклав йому свою точку зору про листопадову зустріч в Женеві з генеральним секретарем ЦК КПСС Михайлом Горбачовим. Р. Бирд вважає, що переговори з М. Горбачовим будуть „важкими, але не неможливими“. „Державний діяч типу Горбачова не може не викликати поваги, — сказав сен. Бирд на пресовій конференції після своєї відвіданих Білого Дому. — Він, безперечно, видатна особистість, хоч і не який-небудь політичний гігант“. Сен. Бирд вважає, що на цей раз Президент матиме можливість не просто висловити звичайні миротлюбні заяви, а примусити Горбачова запропонувати конкретний план роззброєння. Останнім часом Советський Союз виступав з багатьма ініціативами, більша частина яких є звичайною пропагандою, але деякі з них заслуговують уваги. Так, недовго Горбачов виступив з пропозицією створити в Європі зону, вільну від хемічної зброї. Ця пропозиція зразу ж була відкинута З'єднаними Штатами Америки, бо безпосередня близькість СССР і його величезна територія роблять створення такої зони не лише без сенсу, але й небезпечним для оборони Заходу.

В СВІТІ

ПРЕЗИДЕНТ ПІВДЕННО-Африканської Республіки Пітер В. Бота заявив кореспондентам, що його уряд є в процесі дискусії про привернення громадянських прав для 10 мільйонів негритян. Він відмітив, що обговорюватиме цю справу також з представниками чорних на публічних зустрічах і вузьких конференціях. На його думку, таке рішення, якщо воно, буде переведене в життя, значно зменшить напругу між білим і чорним населенням, бо фактично привернення прав є відходом від політики апартеїду. Консервативні політичні спостерігачі й аналітики кажуть, однак, що навіні сподівання Бота треба подивлятися. Він хіба не свідомий того, що Москва й інші комуністичні держави стримлять до розпалення революції в ПАР і від цього плану вони не відступлять тим більше, що їх громадянська війна чи революція не коштуватиме багато. Гинутьимуть в першу чергу негри і білі африканці, а справжній розпалювач революції комуністсько-московської імперіалісти, стоятимуть в тіні із заложеними руками і чекатимуть трагічних вислідів.

НЕВИДОМІ ТЕРОРИСТИ підклали у військовому американському шпиталі в Західній Німеччині три великої розривної сили запальні бомби. Військова поліція своєчасно відкрила бомби і повідомила про випадок штуртартську поліцію, яка почала слідство над цією справою, підозрюючи скрайньо-лівих терористів у запальному замаху. Три дні перед тим терористи зірвали в повітря радарну станцію поблизу американської ракетної бази на кордоні з Люксембургом. Взагалі тепер ведеться гостра пропагандна кампанія і терор проти, стаціонарних в Європі американських військ і їхніх родин та іншого цивільного персоналу ЗСА, а навіть проти туристів, американських громадян, які відвідують Західну Європу.

ПЛАТОН Д. МОРОЗОВ, одинокий член Міжнародного Суду в Гаазі, советський громадянин, зрештучив свій посту через поганий стан здоров'я. П. Морозов закінчив 79-річ життя і вже віддавна просив про звільнення його з цього посту. Про наслідника Морозова рішати в кінці вересня і на початку жовтня Генеральна Асамблея ООН і Рада Безпеки цієї міжнародної організації. Кандидатів звичайно висуває генеральний секретар ООН.

РОСІЯНИ ПЕРЕХОПЛЮЮТЬ ІНІЦІАТИВУ У ПЕРЕГОВОРАХ В ЖЕНЕВІ

Вашінгтон. — Голова американської делегації на переговорах у Женеві, Швайцарія, вашінгтонський адвокат Макс Кемпелман у розмові з державним секретарем Джорджем Шульцем висловив свою турботу, що советська тактика перехоплювання ініціативи з допомогою західних засобів масової інформації, своїх власних, численних пресових конференцій і заяв самого генерального секретаря Михайла Горбачова, може створити у світі враження, що Советський Союз дійсно є більше гідливий, виходить з новими ідеями роззброєння, накладення мораторію на випробування нуклеарних ракет середнього засягу, а ЗСА тільки відкидають їхні „мирні пропозиції“. Свою турботу М. Кемпелман висунув на передодні заочаткування чергової рунди переговорів, яка розпочинається в наступному тижні. Він перестерігав Державний департамент і самого президента Рональда Регена перед новими советськими політичними трюками, які мають за завдання вести дезорієнтацію у міжнародному політичному світі і висунути СССР на передове місце боротьби за мир і редукцію всієї нуклеарної зброї, а потім поставити З'єднані Штати Америки в дуже незручне положення і зарахувати їх до табору тих, які підготувалися до нуклеарної війни і не зацікавлені жадною пропозицією роззброєння і створення атмосфери відшукання між Вашингтоном і Москвою, яка, на думку советської пропаганди, єдина може врятувати світ від катастрофи. Очевидно, М. Кемпелман

У Португалії зударились два поїзди

Вісеу, Португалія. — Пресове агентство Ройтерса інформувало, що вчорашній зудар двох пасажирських поїздів тут, згідно з ще недовідомими інформаціями, загинув 300 осіб, а кілька сот були поранені. Португальський уряд прем'єр-міністра Маріо Соареза проголосив триденню жалобу і поклав до життя спеціальну урядову комісію яка має перевести докладне слідство, щоб встановити, що було причиною зудару двох поїздів і льокального поїзда, М. Соарез й інші члени його кабінету, отримавши вістку про що дійсно велику трагедію, поділились негідно на місце випадку. Пожежники заявили кореспондентам, що три вагони цілковито згоріли, праводоподібно разом з пасажирами, а деякі тільки відіті з рейок, або перевернулися. Офіційні урядові і поліційні речники заявили, що не одна з найбільших катастроф на залізничній історії існування залізничного руху в країні. Пожежники заявили кореспондентам, що три вагони цілковито згоріли, праводоподібно разом з пасажирами, а деякі тільки відіті з рейок, або перевернулися. Офіційні урядові і поліційні речники заявили, що не одна з найбільших катастроф на залізничній історії існування залізничного руху в країні.

В АМЕРИЦІ

СЕНАТ ЗСА 57 ГОЛОСАМИ проти 41 відмовився посилити санкції проти Південно-Африканської Республіки, оголошені в понеділок, 9-го вересня, президентом Роналдом Регеном. Як заявив лідер республіканської більшости сенатор Роберт Дол, ні санкції, накладені Президентом, ні більш строгі заходи проти ПАР не припинять нинішнього кровопролиття у Південній Африці.

КРАЙОВА АКАДЕМІЯ наук у ЗСА звернулася до советського уряду з проханням звільнити академіка Андрія Сахарова і його жінку Єлену Боннер із заслання. Американська академія заявила советським керівникам, що американські вчені глибоко стурбовані тим, що бореться за права людини А. Сахаров і його жінка С. Боннер перебувають уже п'ять років майже в повній ізоляції в заслання, хоч проти них не висунує обвинувачень в порушенні яких-небудь законів.

ЦЬОГО ТИЖНЯ в Кетскільських горах випало від одного до трьох дюймів опадів. Але спеціалісти крайової метеорологічної служби попереджують, що цього, мало, щоб скасувати обмеження на живання води в Нью Йорку. Вода у водозбірниках, які постачають її населенню міста, все ще стоїть на дуже низькому рівні.

Представники УВАН вручили цінні видання в дарунку УНСоюзові

Під час вручення цінних дарунків від УВАН (сидять ліва): д-р І. Фіс, проф. д-р Ю. Шевченко і проф. д-р Ярослав Білінський; стоять: В. Сохан, проф. В. Омеченко, проф. О. Федущин і С. Гавриш.

Джерсі Сіті, Н. Дж. До Головної Канцелярії УНСоюзу прибули у середу 11-го вересня на побачення і Голловню Екзекутивної УНС керівники Української Вільної Академії Наук в ЗСА: президент УВАН проф. д-р Юрій Шевченко, віцепрезидент проф. д-р Ярослав Білінський, генеральний секретар проф. Василь Омеченко та науковий секретар проф. Олег Федущин. Метою відвідин було розповісти про незвичайно активну діяльність УВАН, передати в дарунок три монументальні томи нових видань Академії та запросити керівників УНС на різні активності й почини Академії, що проводяться тепер, вже восени цього року, та особливо в році 1986-му, що його УВАН визначила як „Рік 125-річчя Української Академічної Традиції“. У центрі року стоїтиме науковий і політичний Київ. „Київська традиція вивчення української мови і літератури, бо 125 років тому в Києві була заснована Київська Громада, якраз в рік смерті Тараса Шевченка в 1861 році

(Закінчення на стор. 4)

СВОБОДА

FOUNDED 1893

Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription 1 year — \$40.00, 6 months — \$22.00, 3 months — \$12.00. UNA members \$7.50 — 6 months, \$15.00 — 1 year. Change of address — \$1.00. Make check or money order payable to "Svoboda". Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті дописи підписані авторами, не несуть відповідальності за зміст. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти скорочувати надіслані матеріали. Незадоволені матеріали повертатися тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допущивши задресовану конверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік \$40.00, на півроку — \$22.00, на 3 місяці — \$12.00. Для членів УНСОЮзу \$7.50 на 6 місяців, \$15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — \$1.00.

Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Громада мусить сказати

своє слово

Очевидно маємо на думці велику українську зорганізовану громаду, свідому своїх цілей, яка почувається до морального обов'язку не тільки теоретично обороняти права українського народу на батьківщині і спільноту в діаспорі, але готова у випадку потреби практично домагатися справедливості і стати на оборону доброго українського імені перед нападами й перекручуваннями, проти зумисного промовчування правди про комуністичний геноцид українців, в чому заангажовані свідомі й невідомі співники СССР за кордоном і ненависники українства.

З цього повинні випливати головні наші завдання: дбаючи про добро Америки, одночасно зберігати українське національне обличчя нашої поселення поза Україною, вести змагання за політичні й національні права України — землі наших батьків, усіми доступними нам способами і засобами, передусім широкою інформацією та виринням правди про український нарід серед вільних народів світу, що сприятиме в майбутньому визвольній боротьбі українського народу. Українська діаспора все і завжди повинна пам'ятати, що, не зважаючи на віддалі і час, зацікавленість українців життям в Україні не сміє маліти. Ми не сміємо допустити, щоб процес повільної асиміляції, повільного всякання в чужі середовища аж до цілковитого зникнення нас, як окремих національній спільноті, став дійсністю. Все це відбулося б некорисно на нашій меті, нашої активності, динамічності та живучості.

У цьому випадку маємо на увазі поміщені в "Свободі" ч. 172 з вітвірка 10-го вересня ц.р. Звіт і Звернення до української громади в ЗСА від "Тимчасового Комітету для навчання про Великий голод", підписаний головою цього Комітету Михайлом Герцем, у якому комітет закликає американсько-українських громадян, зокрема в Нью-Йоркському стейті (аналогічні ситуації можуть існувати або існують також в інших стейтах і країнах), "встати і бути поразованими". Мало того — стати на повний зріст і виступити проти тенденційних заходів наших недругів, які постаралися про викинення із шкільного підручника, згідно з першого і другого тому видання "Голокост і Геноцид" приготувавши д-ром Богданом Витвицьким 17-ти сторінок, написаних про Великий голод в Україні, штучно зорганізований Москвою з ціллю викинення українського народу, зокрема його селянської, свідомої національно верстви. В цьому виданні, між іншим, є аж 500 сторінок про життєвський голокост і 40 сторінок про геноцид вірменів. Під час другої зустрічі представників Комітету з директором планування програм у школах у стейті Нью Йорк д-ром Едвардом Лейлором в дні 2-го серпня, ц.р., він заявив, що він і його найближчий співробітник Джордж Грегори не змінили свого становища, яке уважають кращим, "з педагогічної точки зору", і тому інформації, хоч оперті на незаперечних доказах про Великий голод в Україні, не друкуватимуть ні в першому ні в другому томах названого підручника. І щойно в третьому томі, що має вийти наступного року, буде відведено місце і українському голокосту. З жалем треба підкреслити також, що в уже готових томах є десять місць, де пишеться про українців, як про "коллаборантів", чи "поліцаїв" та подібне. Йдеться, отже, не тільки про знеславлення в підручнику, апробатованому стейтською владою, частини американських українців — платників як-не-як податків, які і інші етнічні групи, а йдеться про майбутню освіту наших дітей.

Що ж хоче від нас Комітет? Він хоче він нас моральної і матеріальної підтримки. Комітет уважає цю справу життєво важливою і хоче добитися — навіть судовим шляхом — стримання висипки цього підручника до шкіл стейту, які мають дістати книжки вже 25-го вересня ц.р. Це і робить Тимчасовий Комітет на чолі з інж. М. Герцем. Тепер комітетові потрібні фонди. Чи ж сміємо у такій ситуації стояти осторонь як громада, свідомо своїх цілей, прав і завдань? Громада повинна сказати своє слово і вислати щедрі датки на дальший крок Комітету (court injunction), щоб спростувати неправду і напрати кривду нанесену українцям, що є американськими громадянами, нічим не гіршими від інших етнічних груп в Америці чи стейті.

Про так звану "русскую партію" в СССР чимало говориться сьогодні серед нової російської еміграції. Під тим треба розуміти політичну течію різноманітної характеру, яка сьогодні надала тон не лише офіційній совєтській внутрішній та зовнішній політиці, а й стимулює діяльність мільйонів "російських патріотів", оборонців єдності імперії і тих процесів, що проходять в СССР, звичайно, під маскою комунізму й інтернаціоналізму, з метою надати совєтській імперії односторонній російський характер і таким чином ще більше посилити її агресивно-імперіалістичну поведінку.

Ця російська шовіністично-імперіалістична течія, що її загалом називають "русскою партією" почала набирати ще більшої сили з того часу, як "вирити" Хрущовим злочини Сталіна і сталінізмів скомпромітували до решти совєтський комунізм, який після того став лише бездушною візантійською, мертвою схоластикою, пропагандивною фразеологією. В пошуках за новою, мобілізуючою імперіалістичною "ідеологією" почався відворот до сталінізму, але не лише, як до "порядку" сили, а й до ще більшої ставки на "ідеологію" російського "патріотизму" і імперіалізму. В цьому ряді совєтських російських журналів в 70-их роках почалася "реабілітація" Сталіна, але не як комуніста чи "соціалістичного" вождя, а "спасителя" імперії, саме російської імперії, як і схвалювання його русифікаційного курсу. Правда, кремлівські керівники на деякий час припинили були це прославляння Сталіна, як одного з найбільш заслужених будівників російської імперії, але згодом самі вони почали ще з більшими зусиллями застосовувати супроти неросійських народів цей сталінський русифікаційний курс. Починаючи в часі Брежнєва, цей курс імперіалістично-російської політики тривав досьогодні.

Це найкраще видно на сучасному русі культурі Сталіна в СССР, передусім в зв'язку з 40-літтям святкування перемоги над нацистами. Заслуги Сталіна у цій перемозі є головною темою численних фільмів, книжок і статей в пресі. В них розгортається образ Сталіна як великого полководця, тобто прямо фальсифікується тодішні дії, замовчується повністю совєтсько-німецьку "приязнь" і повну аналогію в СССР в перші роки війни, як і замовчується американську допомогу СССР. Початків цієї легенди довкола Сталіна знову треба шукати ще в 70-их роках, в той час мільйонним тиражем вийшли літературні твори про Сталіна і його "заслуги", насамперед в книжках Чаковського та Стадіна, в спогадах маршала Жукова.

М.С.

„РУССКАЯ ПАРТИЯ“ В СССР

II

Проте справжнього розквіту сталінська тематика зазнала в сорокову річницю перемоги над Німеччиною. Совєтське телебачення передало 15-серійний фільм про перемогу, де вже з'являється і постать Сталіна. А в фільмі режисера Матвєєва „Победа“ Сталін вже є головним героєм. Заслуги Сталіна визнає і Горбачов на святковому зібранні в Кремлі, отримавши за це довігтривали бурхливі аплодисменти від зібраної на цих святкуваннях совєтської верхівки. Але культ Сталіна як заслуженого спасителя імперії насамперед знайшов широкій відгук серед мільйонів мас „російських патріотів“ і це, можна сказати, не пов'язане з пропагандою зверху. Той культ є передусім пов'язаний саме з російською імперіалістичною героїкою, що сьогодні майже без маски вринає з-поза комуністичної фразеології.

Видатні літератори „русскої партії“, саме видатні тим, що вони без обиняків у своїх творах, не так мистецького як „патріотично-російського характеру“ розгортають картину „місії“ Росії в світі і щодо цього куди „переплювають“ колишніх російських слов'янофілів. Тоді, як в неросійських республіках кожний найменший натяк на національну самобутність непо-

(Закінчення на стор. 3)

Д-р Мирон Куропас

ВОЛОДИМИР ДУШНИК — БОРЕЦЬ ПРОТИ ЗНЕСЛАВЛЕННЯ

(Ця стаття була написана ще перед смертю св. п. д-ра В. Душника)

їсько-американським дипломатом.

Іншим інтелектуальним будівничим мостів між Україною і Америкою був Володимир Душник, сучасний Шумейко, і він на протязі 1930-х, і 1940-х років блискуче захищав честь і добре ім'я українців і українського націоналізму обома мовами — і українською і англійською. Доктор В. Душник допоміг визначити саму суть українського націоналізму для мосту генерації, народженої вже в Америці, в спосіб, що був легким для нашого розуміння, такий, що ми могли його цінити і сприймати. І це В. Душник робив у той час, коли український націоналізм був під атаками тоді як начебто „нацистський феномен“ з боку оркестрованого совєтими і сильного в ЗСА т. зв. Народного Фронту і також життєвої Анті-Дефамційної Ліги (АДЛ) з Б'най Б'риту. Сьогодні, коли наша громада знову під атаками з тієї самої сторони, варт пригадати собі, що писав цей українсько-американський публіцист майже 50 років тому в двох періодиках, що їх видавала ОДВУ. Це спра-

вжня данина талантові до мов д-ра Душника, який у той сам час був і редактором „Націоналіста“, публікації українською мовою, і „Трайдента“, періодика, що появлявся англійською мовою.

Для Володимира Душника ніколи не було роздвоєння між відданістю Україні і її лояльністю до Америки. „Націоналізм є любов до країни і готовість покласти за неї своє життя“, — писав він в 1936 році в „Націоналісті“. „Особа, що зрозуміла і формувала свій світогляд як український націоналіст, — буде стовідсотково кращим громадянином Америки, ніж така людина, що не знає націоналізму (любви до батьківщини) взагалі.“

Відповідаючи на обвинувачення „Популярного Фронту“, чи то пак „Народного Фронту“, що ОДВУ є фашистською організацією, Володимир Душник писав у 1937 році: „Ми доводили багато разів, що ми не фашисти і що ми не підтримуємо жадного виду диктатури, тоталітаризму й тиранії. Проводячи паралелю між визвольною боротьбою Америки й та-

кою ж боротьбою за волю України, Душник писав: „Чи це були „нацизм“ або „фашизм“, що стали рушійною силою і дороговказами для Вашингтона, Лінкольна та інших американських патріотів? Ні, це був американський націоналізм!“

Невідтрашені зростаючими по силі й по кількості атаками згаданого „Фронту“ й інших комуністів, українських націоналістів, прилізливо п'ять тисяч делегатів і гостей, зібраних на Другій Націоналістичній Конференції в Гіпподомі в Нью Йорку 4-го вересня 1938 року. В особливому апелі до молодих українських американців, шантажованих ворогом і розгублених від фальшивих чуток про цей Конгрес, що їх поширювали американські сталіністи та їх поплечі, Володимир Душник писав: „Пам'ятай це, українська молодь, що тебе кинуто в знівелю каламутною зливою брехливого пропаганди з усіх сторін. Ми — націоналісти є американцями, і ми віримо в американізм і в величчі традиції Америки, які було здобуто в негавгажній боротьбі проти всіх тяжких перешкод на шляху до волі й переваг супротивника так само, як наш народ (український народ) тепер бореться. Ми не поширюємо чужих догм по Америці, — навпаки — ми поширюємо і пропагуємо

(Закінчення на стор. 4)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про проповіді до несприятливих

У нас дуже часто говорять, що є дійсно правдою, що священик завжди говорить гостру проповідь до несприятливих у церкві. Воно і правдиве, бо ми самі не раз так переживали, слухаючи заповіді, які ніяк нас не торкалися.

Добре пригадуємо, як одного разу ми стояли в церкві на одній з наших національних річниць. Яку нашу „батьки народу“ не узгодили зазвичай з парою і у висліді — лише одна частина організованої молоді взяла участь у Панахиді. Розуміється, парох церкви ніяк не був з того доволенний, що й висловив в часі свого слова. У результаті, ці його слова почули тільки ті, які саме прийшли на правильно визначену дату і не було ніяким дивом, що діти тихцем питали нас: „Чому отець на нас кричить, коли ми тут є?“

Отже, це, що говорять, справді відповідає дійсності, і це можна пристосувати також до інших життєвих ситуацій.

Ось, наприклад, не один раз маємо таке почуття, коли пишемо наші тижневі

фейлетони. Про це і те чи інші статті на українській темі. Заочно їх читають саме ті, до яких вони не стосуються і саме ті беруть собі їх найбільше до серця. А ці, що ми мали їх на думці, пишучи ніколи навіть не задовгають собі трudu, щоб перечитати, а вже зовсім неможливо, щоб вони відгукнулись та написали до редакції свою думку та трохи подискутували з автором.

Часто чуємо від справжніх нечистих денців чуття таку завагу: „Ви добре написали, але ніхто цього не читає“.

В останньому часі заважуємо, однак, що багато таких читачів статті в „Свободі“, але ті, що їх читають не є цією публікою, яку ми хотіли б досягнути та з якою хотіли б започаткувати розмову.

У висліді, вертасмо до нашого початкового твердження, що „говоримо до несприятливих“.

І як це зробити, щоб добитися уваги саме тих несприятливих?

О—КА

З ЛІСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ЩЕ ПРО „ЯПІПС“

Останнім часом „Свобода“ видрукувала такі статті і листи про „япіпс“: ред. Ольги Кузьмович, витримані в мігнорних тонах, Теодозії Кічоровської в мажорних. Був і лист із закликом не узагальнювати негативів „япіпс“.

Справа досить поважна, хоч би тому, що до цієї вікової групи ми постійно звертаємося як до „нашої надії“. Справа ще й тому поважна, бо вимагає не припадкових статей, а соціологічних і демографічних студій.

Спис досягнень вашингтонських „япіпс“ у листі Т. Кічоровської до редакції „Свободи“ досить імпозантний, включно з „елегантною“ перекускою після по-

казу фільму „За стернгом долі“. Досі вираз „елегантність“ до тієї не вживалось. Тут краще вжити синонім: хочеться вірити, що перекуска після фільму була „елегантною“, але як таку „елегантність“ погодити із зазначеним нам ятником Шевченка у тому ж Вашині тоні. Вигляд пам'ятника далеко не елегантний. Про це „Свобода“ пише досить часто.

О, мово рідна! У того, хто не читає американської преси „япіпс“ виглядає як страшна звірська минула геологічна доба.

Михайло Кучер

Нью Йорк, Н. Й.

НЕВЕСЕЛІ ПЕРСПЕКТИВИ

В інформації про наради Комітету для Відзначення Тисячоліття Християнства в Україні („Свобода“ з 22-го серпня ц.р.) вичитав я прикінці того звіту таке: „У пленарному засіданні 17-го серпня ц.р. не брали участі члени Українського Визвольного Фронту. Голова Президії д-р Ю. Старосольський отримав запит від голови ООЧСУ проф. Михайла Чировського, чи не можна перенести засідання куди інше, а не переводити його в будинок УНСОЮзу. Д-р Старосольський відповів, що це неможливо з технічних причин, бо вже повідомлено людей з далеких місцевостей. Тоді д-р Чировський заявив, що з уваги

на місце перебування засідання УВФФР участі не візьме“. Відповів д-р Чировський заявив, що ця організація візьме участь у наступному засіданні, коли воно буде на значені в іншому місці.

Горбачов відмовився від зустрічі з Ретеном у Нью Йорку, але совєти і Америка вороги. Не вже УВФФР трактує УНСОЮ як „ворога“? Не міг проф. Чировський прийти на засідання і примістити, яке визначило голову комітету, а там жаліти, щоб наступне засідання відбулось, наприклад в домі Організації ВФФР?

(Закінчення на стор. 3)

Андрій Качор

ЗМАГ ДО ДОБРА І КРАСИ НАРОДУ

IV

Останнє зростає українських кооператорів було приїдати для РСУК в останній раз, Дім Української Кооперативної, бо сороком, було, щоб верхівка українська кооперативна центральна приїжджала з чужою будиночку, тоді коли майже кожна сільська кооператива мала власну хату. Мрію цю зростає в 1936 році, коли до РСУК заїхав, а 165,000 до цього вже гарно поселився при вул. Технічній 1. У закінченнях цю добувалося ще один поверх і вже влітку 1937 року РСУК перенісся до власного, дуже гарного, з модерним устаткуванням, доми, що був на правій репрезентативної поштові української кооперативної.

Зовнішнім виявом організації сили української кооперативної в західній Україні були два кооперативні свята в Львові, а саме величезне посвячення прапора Ревізійного Союзу Українських Кооперативів у 1934 році та посвячення його доми в 1938 році.

Про ці свята варто згадати хоч кількома реченнями окремо.

Перше свято відбулося 3-го червня 1934 року на великій репрезентативній площі „Сокола-Батька“ у Львові (тоді площу по-польськи уряд у 1939 році насильно відібрав від українців — прим. А.К.).

Свято почалося о годині 9-й ранком Службою Божою, яку відслужив Владика Никита Букла в асистії кількох священиків, а співач хор бородою під провідом нинішнього Володимира Жовтківського. Перед закінченням засіяв Президія

РСУК і запрошені гості. Під кінець Служби Божої приїхав Митрополит Кир Андей Шептицький, про що повідомив голосником зібрану масу народу посол З. Пеленський. Вся площа привітала Митрополита одлесками і окликами „Слава“.

Митрополит привітав від РСУК інж. Ю. Павличковського і попросив довершити посвячення прапора, що стояв диворуч престола завішаний білим покривалом. Коли покривало знято, хорунжий Іван Грабар розкинув великий червоний прапор, з одного боку малиновий, а з другого боку блакитний. На прапорі був написаний напис: „В обшарпаних власних сил до добра і краси!“.

Після акту посвячення Митрополит відгословив дуже торжественну промову, мотом якої були слова Ісуса Христа: „Я прийшов не на те, щоб мені служити, а на те, щоб служити“. Промова ця була повністю відрукована в „Свободі“ і ця 20-го вересня ц.р. Там же був поданий опис цього величного свята.

Друге подібне кооперативне свято — це було посвячення Дому Української Кооперативної у Львові, яке відбулося 16-го жовтня 1938 року. Акту посвячення доконав Владика Никита Букла в асистії о. Л. Купницького, Д. Демчишина і В. Фіголя. Перед тим у Народному Домі відбулася святочна Академія, на якій директор О. Луцький виголосив доповідь про розвиток української кооперативної, а святочні промови виголосили інж. Ю. Павличковський і д-р К. Левіцький, — останній і перший президент РСУК. У цьому святі брали участь представники всіх українських центральних установ у Львові та представники Окружних і Повітових Кооперативних Союзів і багато учасників від низових кооператив з цілої Галичини, наче передчували, що це останнє кооперативне свято на рідних землях.

Не місце тут, у короткій статті, обговорювати що ведеться працю, яку проробив РСУК між двома світовими війнами на західноукраїнських землях. Відмітимо тільки деякі найважливіші факти.

Організаційно всю працю в РСУК ведено в чотирьох Відділах, а саме: Фінансово-Адміністративному, Ревізійному, Організаційному і Правному.

(Закінчення на стор. 4)

Окружний Комітет Відділів Українського Народного Союзу в Ньюарку, Н. Дж.

запрошує все Українське Громадянство на

ГОСТИННИЙ

КОНЦЕРТ

ХОРУ

„ЧАЙКА“

з Мельбурну, Австралія

ТАНЦЮВАЛЬНОГО АНСАМБЛЮ

„ВЕСЕЛКА“

із Сіднею, Австралія

що відбудеться

в п'ятницю, 4-го жовтня 1985 р., о год. 7:30 веч.

в залі Юнйон Гай Скул, No. 3rd St. Union, N.J.

Квитки вступу в ціні: \$ 8 до \$ 18 у перепродажі в Дніпрі.

698 Sandford Avenue, Newark, N.J. і при касі вступу.

Дороговказ: іхати по Morris Avenue до Burnett Avenue, та

спідкувати за No. 3rd Street.

Увага! Увага!

ВАЖЛИВЕ ПОВІДОМЛЕННЯ

КОМІТЕТ ДОСПІДЖЕННЯ ГОЛОДУ в УКРАЇНІ

повідомляє українські установи, організації і все громадянство,

що англійський документальний фільм „Жнива розпачу“

(„Harvest of Despair“)

можна вже набутти в таких розмірах і цінах:

16 мм. односторонній фільм — 960 дол.

іннова касета (VHS) або Бета — 200 дол.

іннова касета VHS або Бета — 100 дол.

Випищення фільму і одностороннє показання — 200 дол. До цієї

ціни включено квитки вступу і листівки про зміст фільму в двох мо-

вах. Квитки пересилати окремо.

Комітет оцінює звертання до всіх громадських організацій та

індивідуальних осіб з проханням набутти цей фільм або фільмові

касети для своїх потреб у громадській праці і праці над виконанням

мислі. Особливо варто подати про те, щоб середні школи, коле-

джі та університети набули цей фільм і включили його до своїх про-

грам навчання. З уваги на вражаючу документальність голодової

трагедії українського народу під російсько-більшовицькою дис-

тикті, Комітет хотів би шукати фільмову касету, якнайбільшій кіль-

кості сенаторів, конгресменів, послів та впливовим особам англо-

мовного світу. З цієї ціллю шукаємо спонсорів, які оплатили б одну

або більше касет і тим самим спричинилися б до поширення інфор-

мації про голод. Якщо Москва довершила над українським наро-

дом Комітет ставить собі за завдання опрацювати цей фільм на низ-

ку інших мов та зібрати давший документально про злочини Москви

супроти України. Від успішного продажу фільму і касет про голод в

Україні залежить дальша діяльність Комітету.

Замовлення, кореспонденцію і пожертви проситись пересилати

на адресу:

UKRAINIAN FAMINE RESEARCH COMMITTEE,

ST. VLADIMIR INSTITUTE,

670 Spadina Ave. Toronto, Ont. M5S 2H4 Canada

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу

в Торонто, Онтаріо, Канада

повідомляє, що

ОРГАНІЗАЦІЙНІ НАРАДИ

відбудуться

в неділю, 22-го вересня 1985 р., о год. 3-й по пол.

в залі української католицької церкви

св. Евхаристії

при 515 Broadview Avenue, East Toronto, Ont., Canada

НА ПОРЯДКУ НАРАД:

1. Відкриття

2. Перегляд-проверка організаційної праці Окружних за

останні місяці

3. Обговорення осінньої організаційної кампанії

4. Схвалення організаційного плану праці на останні

місяці цього року.

5. Обговорення загально-союзних справ

6. Внески, запити і закриття зборів.

У нарадах візьмуть участь:

д-р Іван О. Фіс, головний предсидник УНС

сен. Павло Юзик, головний директор для Канади

Василь Дідюк, головний радник УНС

До участі в нарадах зобов'язані члени Управління Окружного

Комітету, секретари та члени Управління приналежних Відділів

і конвенцій делегати

За УПРАВУ

Василь Дідюк, заступник голови

Іван Шпапак, секретар

Василь Шаран, голова

Гавриіл Мисиків, касир

Комітет Оборони Української Спащини

та

Головний Екзекутивний Комітет

Українського Народного Союзу

закликають Вас

СКЛАДАТИ ПОЖЕРТВИ

на його працю та акції для

1. Поширення правди про Україну

2. Поборовання очорнювання та знеславлення

Українців

3. Оборони громадянських прав українців

Пожертви просимо пересилати на наш офіційний

товний перекази на

Ukrainian Heritage Defense Fund

c/o Ukrainian National Association

30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

враз із виповненням впродовж цього заклику

Просимо подати суму пожертви своє ім'я, прі-

звище та адресу

Сума пожертви \$

ім'я та прізвище

число доми, вулиця

місцевість

Як уже інформовано,

Братство колишніх воєнк

1-го УД УНА відбуло на

оселі Українського Братс-

кого Союзу „Верховина“ в

Глен Спей під час Дня

Праці 31-го серпня та 1-го

вересня ц.р. аж два з'їзди:

19-ий делегатський з'їзд

Крайової управи в ЗСА й 8-

ий Головний з'їзд (світової)

управи. З'їзд Крайової

управи скликається згідно

із вимогами статуту що два

роки, а Головний з'їзд — що

три роки. На обох з'їздах

обрані клітинами Братства

делегати сходяться, щоб

обговорити проблеми

Братства, заплянувати

працю на наступні роки та

вирішити нові управи.

Мотом обох з'їздів був

заклик Головної управи

„Не дайте знеславити

пам'ять наших бійців, які

впали на полі бою за

Державність України“.

згідно з яким велися ділові

наради та в цьому дусі

прийнято резолюції.

Крайовий з'їзд заслужив

звіти управи, яку в минулих

двох роках очолював Осип

Голіньський, продискутував

осаги виконаної праці та по

апробаті перевів Крайову

управу в майже

незміненому складі.

Учасники з'їзду особливо

турбувалися роз'єднанням

у громаді та прийняли

резолюцію стосовно

в Чикаго, в якій долучається

Крайовій управі жити всіх

заходів для об'єднання

громади в ЗСА в найближчі

два роки, а якщо до цього не

дійде, зробити відповідні

консеквенції. Поділ в

громаді є тим більш

дошкучливий, коли брати

під увагу заступку кампанії

КГБ не лише проти „дві-

зійників“, але теж проти

всієї української громади в

діаспорі. КГБ веде цю кам-

панію майже одверто під

плащем „вишукування во-

єнних злочинців“. Особли-

во завзяту, повну наклепів

кампанію проти всіх укра-

їнців веде преса та всі засо-

би масової інформації в

Канаді. Час від часу ці на-

клепи появились в америка-

нській, переважно „брукво-

вій“ пресі. Весілля за цим

прийшла вимога до канад-

ського уряду прослідити

справу воєнних злочинців

серед емігрантів. У висліді

цього покликання в Канаді

„Комісія Дешена“. Поки-

що вона веде переслухання,

в яких Братство 1-го УД

УНА заступає адвокат Яро-

слав Ботюк. Він є одним із

нечисленних адвокатів

оборонців доброго імені

української спільноти від

надається перевагу російсь-

кій мові та культурі, перева-

гу „російському духу і

патріотизму“. І нехай ні-

кого не обманює той факт,

що в СРСР і далі друкують

численні книжки та преса

неросійськими мовами, що

там театри грають також

неросійськими мовами. Все

це уважають тимчасовим,

перехідним явищем до май-

бутнього „злиття“ народів.

Нав'язуючи неросійським

республікам російське шкіль-

ництво, починаючи з дит-

ячих садків, плянується,

що в майбутньому, коли

шораз до більше не-росіян

своєю рідною мовою ва-

жатимуть російську, май-

же автоматично відпаде по-

треба видавати книжки та

пресу неросійськими мова-

ми. Все сьогодні повільно

обмежують тиражі націона-

льних періодиків та кни-

жок, в майбутньому вони

мають взагалі зникнути, чи

набрати незначного провін-

ційного янтра. І лише так

можна оцінювати сучасну

національну політику, не

підпадаючи під вплив офі-

ційної совєтської пропаганди

про „розквіт“ і „дружбу“

націй в СРСР.

З'їзди комбатантів

ворожих наклепів. Я. Ботюк

виголосив вичерпну змісто-

ву доповідь, в якій вияснив

делегатам підложжя створен-

ня Комісії Дешена та хід

переслухання свідків

перед цією комісією. Він

підкреслює, що зараз не

йдеється про вишукування „з-

лочинців“, але через ворожу

дезінформацію, ведену ор-

ганіями КГБ, підбурується

деякі жидівські кола на чолі

із Візенталем проти всієї

української спільноти. З цієї

причини оборона доброго

імені є кончею не тільки

для дивізійників, але також

для цілої української гро-

мади.

Вислідю. 1-го вересня ц.р.

Головна управа відбула 8-

ий з'їзд. На з'їзді було 47

делегатів від крайових уп-

рав з Канади, ЗСА, Німе-

ччини, Аргентини та Авс-

тралії. Як в минулому, так і

на цьому з'їзді найважли-

вішою точкою наради була

видавнича діяльність управи

Зв'язок між членами утри-

мується через одиниць ук-

раїнський комбатантський

журнал „Вісті Комбатанта“

який Головна управа видає

